

REGERINGEN

Regeringsbeslut I 4

2011-03-17

N2007/95/E

Näringsdepartementet

E.ON Gas Sverige AB
205 09 Malmö

Ansökan om koncession enligt naturgaslagen (2005:403) för en naturgasledning mellan Segerstad i Gislaveds kommun till Torsvik i Jönköpings kommun

---

2 bilagor

Regeringens beslut

Miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken.

Regeringen bifaller E.ON Gas Sverige AB:s (E.ON) ansökan och beviljar med stöd av naturgaslagen (2005:403) samt med beaktande av de åtaganden som sökanden gjort i ärendet, E.ON, tillstånd (koncession) att bygga och använda den överföringsledning som ansökan avser med den huvudsakliga sträckning som framgår av de till ansökan bifogade kartorna, *bilaga 1*. Koncessionen gäller till den 18 mars 2051.

Som villkor för koncessionen föreskriver regeringen att ledningen ska färdigställas inom fem år från detta beslut. Regeringen uppdrar åt Energimarknadsinspektionen att, efter samråd med Statens energimyndighet, utforma de närmare villkoren för rapportering av mängden inmatad biogas.

Regeringen erinrar om att

- bestämmelserna i lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. ska beaktas,
- innan arbetet påbörjas ska anmälan göras till Energimarknadsinspektionen samt den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet,

– rörledningssystemet inte får börja användas förrän Energimarknadsinspektionen har meddelat drifttillstånd.

Ärendet

Sydkraft Gas AB, numera E.ON Gas Sverige AB (E.ON) gav den 9 mars 2004 in en ansökan om koncession med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning till Statens energimyndighet, numera Energimarknadsinspektionen. Ansökan avser tillstånd att bygga och i 40 år använda en naturgasledning med en total längd av ca 77 km med huvudsaklig sträckning enligt bifogade kartor, *bilaga 1*. Till anläggningen hör tre mät- och reglerstationer, tre linjeventilstationer, anordningar för katodiskt skydd och markeringsstolpar. Anläggningen dimensioneras för ett tryck av högst 80 bar och beräknas få en maximal överföringskapacitet om 1,5 miljarder normalkubikmeter (Nm³) per år eller ca 15 TWh. De till anläggningen hörande mät- och reglerstationerna planeras för en överföringskapacitet på 8 000 Nm³ (Segerstad) 10 000 Nm³ (Vaggeryd) respektive 32 500 Nm³ (Torsvik). Av ansökan framgår vidare att naturgasledningen med tillhörande anordningar utformas, anläggs och drivs i enlighet med gällande föreskrifter och standarder samt till de bestämmelser eller anvisningar som andra anläggningsägare utfärdat. Total anläggningskostnad beräknas uppgå till 300 – 400 miljoner kronor, vari ingår projektering och material.

Den sökta koncessionen berör Gislaveds, Gnosjö, Jönköpings, Vaggeryds och Värnamo kommuner i Jönköpings län.

Länsstyrelsen i Jönköpings län har den 16 juli 2003 meddelat att ledningsföretaget kan antas medföra betydande miljöpåverkan i den mening som avses i 6 kap. 4 § miljöbalken. Utökad samrådsförfarande enligt 6 kap. 5 § miljöbalken har genomförts.

Energimarknadsinspektionen överlämnade ärendet till regeringen tillsammans med eget yttrande, *bilaga 2*, den 15 december 2006 och tillstyrkte att den sökta koncessionen meddelades med vissa villkor.

Regeringskansliet (Näringsdepartementet) har berett de sakägare som upptagits i den sakägarförteckning, som ingivits i ärendet av Energimarknadsinspektionen, och berörda kommuner tillfälle att yttra sig över Energimarknadsinspektionens yttrande. De berörda kommunerna har inte haft något att erinra. De fastighetsägare som yttrat sig har i huvudsak invänt mot intrånget, föreslagit andra sträckningar eller anfört energi-, klimat- och miljöpolitiska skäl mot att anläggningen kommer till stånd. Naturvårdsverket har i egenskap av markägare anfört att passage över vattendragen Lassabo och Fläsebäcken bör ske med styrd borrning för att hydrologin inom Store Mosse inte ska störas.

Därutöver har Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), länsförbunden i Jönköping och Stockholm, kommit in med skrivelser. LRF Jönköping

anser att naturgaseldad kraftproduktion kan byggas i anslutning till befintligt nät och finner det anmärkningsvärt att länsstyrelsen och myndigheter endast beaktat allmänna intressen, men inte intrång och bortfall av produktiv skogsmark. LRF Stockholm framför liknande synpunkter och hänvisar bland annat till en artikel skriven av svenska forskare vid Kungliga tekniska högskolan, som publicerades i den vetenskapliga tidskriften Energy Policy 6 juni 2006. Enligt artikeln är inte en ökad naturgasanvändning förenlig med den svenska klimatpolitiken.

De yttranden som kommit in har översänts till E.ON för kännedom. Därefter har fastighetsägarna Martina Lorentsson, Bertil Lorentsson, Monica Robertsson, Magnus Skillnäs, Roland Svensson, Elisabeth Walfridsson och Naturvårdsverket yttrat sig i ärendet.

Skälen för regeringens beslut

Enligt 2 kap. 5 § naturgaslagen får en koncession meddelas endast om anläggningen är lämplig från allmän synpunkt. Vidare ska enligt 2 kap. 7 § samma lag bestämmelserna i 2 – 4 kap. och 5 kap. 3 § miljöbalken tillämpas. En miljökonsekvensbeskrivning ska enligt sistnämnda paragraf i naturgaslagen ingå i en ansökan om koncession. När det gäller förfarandet, kraven på miljökonsekvensbeskrivning samt planer och planeringsunderlag gäller 6 kap. miljöbalken. Enligt 2 kap. 6 § naturgaslagen får en koncession inte strida mot en detaljplan eller områdesbestämmelser.

Bestämmelserna i miljöbalken

Kraven i 6 kap. miljöbalken vad avser miljökonsekvensbeskrivningen får anses vara uppfyllda.

Varken riksintressen enligt 3 kap., skyddet för särskilda områden enligt 4 kap. eller miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. 3 § miljöbalken berörs av sträckningen. Länsstyrelsen har bedömt att sträckningen inte berör Natura 2000-området och nationalparken Stora Mosse.

Ledningen korsar ett antal vattendrag. E.ON har åtagit sig att vidta försiktighetsåtgärder bland annat genom att använda sig av styrd borrning. E.ON har åtagit sig att vid detaljprojektering och anläggande samråda med Skogsstyrelsen i Jönköping – Kronoberg och med övriga berörda myndigheter samt markägare för minsta möjliga miljöpåverkan.

Hinder för att bevilja koncession ur kultur- eller miljövärdssynpunkt föreligger därmed inte. Regeringen bedömer att de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken är uppfyllda.

Lämplighetsbedömning

Klimatfrågan har vid Energimarknadsinspektionens beredning aktualiserats av Naturvårdsverket, Boverket, LRF och andra remissinstanser. Myndigheterna har efterlyst en strategisk miljöbedömning för hela utbyggnaden till Mellansverige och en sådan har också redovisats av E.ON.

Myndigheterna har dock invänt att underlaget inte kan utgöra grund för en samlad bedömning av alla de aspekter på omställningen av energisystemet som en naturgasutbyggnad kan få. Kritiken har främst inriktats på att en ny naturgasledning, som har relativt låga rörliga kostnader, kan hindra utvecklandet av andra energislag och även leda till en ökad användning av naturgas för kraftvärme, på bekostnad av bioenergi.

E.ON har, baserat på sina marknadsbedömningar, i ärendet redovisat en ökning av naturgas i kraftvärmeproduktion. Samtidigt har E.ON pekat på en totalt sett större global reduktion av koldioxid jämfört med kraftvärme baserat på biobränsle. Enligt E.ON:s uppfattning kommer el att produceras under mycket lång tid i äldre kolkraftverk med låga rörliga kostnader. Därmed får det antas att en global vinst gällande koldioxidreduktion uppnås genom att naturgas introduceras i kraftvärmesektorn. För ren uppvärmning bedömer E.ON att det inte finns någon marknad för den fullt beskattade naturgasen.

Energimarknadsinspektionen har i ärendet bland annat framhållit att vad som ytterst bestämmer de sammantagna utsläppen av koldioxid är den generella energi- och klimatpolitiken, dvs. tillgången till utsläppsrätter, energi- och koldioxidbeskattningen samt andra klimatpolitiska styrmedel.

Regeringen gör följande bedömning. Den svenska energipolitiken bygger på samma tre grundpelare som energisamarbetet inom EU, dvs. ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. En huvudinriktning är satsning på förnybara energislag och energieffektivisering.

Klimat- och energipolitikens inriktning redovisas i de två propositionerna *En sammanhållen klimat- och energipolitik – Klimat* respektive *Energi* (prop. 2008/09:162 resp. 163). Där anges att ekonomiska styrmedel är det mest effektiva sättet att påverka den svenska naturgasanvändningen och att styra utvecklingen mot en större andel förnybara energislag och mindre utsläpp av växthusgaser. Vidare anges att naturgasen, som är ett fossilt och ändligt bränsle, kan ha betydelse under en omställningsperiod, främst i anläggningar inom industrin och för högeffektiv kraftvärme. Sådana anläggningar omfattas av det europeiska systemet för handel med utsläppsrätter. En eventuell ökad användning av naturgas i Sverige sker därför inom ramen för det

tak för utsläppen av koldioxid som satts upp inom EU. Vidare görs bedömningen att infrastruktur för naturgas kan utvecklas på kommersiella villkor och på ett sätt som understödjer en successiv introduktion av biogas.

I de redovisade propositionerna aviserades även åtgärder för att åstadkomma en bättre samordning av beskattningen mot utsläppshandelssystemet och en stegvis upptrappning av koldioxidskatterna. Åtgärderna har genomförts genom propositionen *Vissa punktskattefrågor med anledning av budgetpropositionen för 2010* (se prop. 2009/10:41, bet. 2009/10:SkU21, SFS 2009:1495).

Yttranden i ärendet har också pekat på risken för att naturgasen konkurrerar ut bioenergi inom kraftvärmesektorn. De erfarenheter som gjorts sedan elcertifikatsystemet introducerades talar emot en sådan utveckling. Propositionen *Höjt mål och vidareutveckling av elcertifikatsystemet* (prop. 2009/10:133), som antogs av riksdagen våren 2010, innebär bland annat höjd ambitionsnivå med en ökning med 25 TWh till år 2020 jämfört med 2002 års nivå för den förnybara elproduktionen. Systemet förlängs även till 2035. Med dessa åtgärder ges förnybar elproduktion långsiktiga och stabila förutsättningar och den biobränslebaserade kraftvärmens konkurrenskraft stärks ytterligare i förhållande till naturgaseldad kraftproduktion.

Regeringen bedömer mot denna bakgrund att den sökta koncessionen är förenlig med de klimat- och energipolitiska målsättningarna.

Energimarknadsinspektionen har vid sin bedömning av om naturgasledningen är lämplig från allmän synpunkt, pekat på att naturgasinfrastruktur kan användas även för ett framtida energisystem med ett allt större inslag av förnybar energi.

Med naturgas avses, enligt definitionen i 1 kap. 2 § naturgaslagen, även biogas, gas från biomassa och andra gaser i den mån det är tekniskt möjligt att använda dessa gaser i naturgassystemet. En innehavare av en naturgasledning är skyldig att ta emot och överföra sådan gas. De biogasanläggningar som redan i dag etableras i anslutning till ett naturgasnät kan därmed dra nytta av synergivinsterna med att använda redan byggd infrastruktur. När biogasen etableras i ökad omfattning i anslutning till ett naturgasnät förbättras även försörjningstryggheten för naturgas genom ett inhemskt producerat och förnybart energislag.

Försörjningstrygghet för naturgas är i dag reglerad på unionsnivå genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 994/2010 av den 20 oktober 2010 om åtgärder för att trygga naturgasförsörjningen och om upphävande av rådets direktiv 2004/67/EG. Förordningen innebär bland annat att kraven blir strängare på att medlemsländerna har system på plats som säkrar försörjningen till hushållskunder. En ökad tillgång på

biogas som komplement till naturgasen kommer därvid att utgöra ett viktigt bidrag.

Ett företag som bedriver överföring av naturgas får enligt dagens regler inte bedriva handel med naturgas i samma juridiska person. Förbudet inkluderar sådan biogas som definitionsmässigt är att betrakta som naturgas. Regeringen bedömer att det är viktigt av såväl energipolitiska skäl som av försörjningstrygghetsskäl att nära följa hur biogasen expanderar. Som villkor för koncessionen bör dock inte ställas krav på att innehavaren svarar för en viss mängd inmatning av biogas, eftersom detta inte skulle vara förenligt med naturgaslagens bestämmelser om åtskillnad. En innehavare av naturgasledning är dock enligt dagens regler skyldig att mäta och rapportera mängden överförd naturgas. Regeringen anser därför att koncessionen bör förenas med villkor om återkommande rapportering av den mängd biogas som matas in i ledningen.

Med ett sådant villkor anser regeringen, i likhet med Energimarknadsinspektionen, att den naturgasledning som koncessionen avser är lämplig ur allmän synpunkt.

Övriga förutsättningar för koncession enligt naturgaslagen

Enligt 2 kap. 6 § naturgaslagen får en koncession inte strida mot en detaljplan eller områdesbestämmelser. Av yttranden från berörda kommuner och länsstyrelsen framgår att den planerade ledningen inte strider mot dessa bestämmelser.

LRF och ett antal fastighetsägare har ifrågasatt valet av ledningssträckning och väckt frågan om ersättning för intrång. Ersättningsfrågan är inte föremål för prövning i ärendet om koncession utan hanteras genom frivilliga överenskommelser eller enligt ledningsrättslagen (1973:1144). Regeringen bedömer, utifrån det samråd som förekommit i ärendet, att den slutligt valda ledningssträckningen bör godtas.

Enligt 2 kap. 8 § naturgaslagen får koncession endast beviljas den som från allmän synpunkt är lämplig att utöva den verksamhet som avses med koncessionen. Regeringen bedömer att E.ON är lämplig att utöva den verksamhet som avses med koncessionen.

Koncessionen bör beviljas i enlighet med ansökan och förenas med villkor i enlighet med Energimarknadsinspektionens förslag. Energimarknadsinspektionen bör ges i uppdrag att, efter samråd med

Statens energimyndighet, utforma de närmare villkoren för återkommande rapportering av den mängd biogas som matas in i ledningen.

På regeringens vägnar

Maud Olofsson

Iris Heldt

Kopia till

Miljödepartementet/F och MK enheterna
Landsbygdsdepartementet
Kulturdepartementet
Energimarknadsinspektionen
Försvarsmakten
Försvarets Materielverk
Försvarets Radioanstalt
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Sveriges geologiska undersökning
Naturvårdsverket
Boverket
Riksantikvarieämbetet
Skogsstyrelsen
Trafikverket
Elsäkerhetsverket
Affärsverket svenska kraftnät
Länsstyrelsen i Jönköpings län
Gislaveds kommun
Gnosjö kommun
Jönköpings kommun
Vaggeryds kommun
Värnamo kommun
Vattenfall Eldistribution AB
E.ON Elnät Sverige AB
Jönköping Energi Nät AB
Vaggeryds Energi
Telia Sonera AB
Lantbrukarnas Riksförbund
samt
sakägare enligt sakägarförteckning

